

I skyrius,
kuriame Ridikas vos nesuėda Purslo,
bet pats pakliūva į kebeknę
ir trumpam tampa sūneliu

„Koks aš kvailelis! Koks kvailelis! Pats kaltas! – barė save žvirbliukas Purslas. – Pavėluosiu! Dievaži, pavėluosiu!“ Jis dar greičiau sumosavo sparneliais.

Štai ir upelis, ana ten – pienių šypsenuomis pražydusi kalva, o už jos, virš kelio – elegantiškas namas. Štai ten Purslui ir reikia. Nes kasdien, būtent tokiu metu, to namo šeimininkė beria kiemo paukščiams stambius, gardžius, lyg gintarai saulės prisigėrusius kviečių grūdus.

„Oi, turbūt vis dėlto pavėlavau!“

Kieme tvyrojo chaosas, netrūko ir smurto. Vištos lipo ant ančių, antys stūmė vištas šalin, žąsys, siekdamos lesalo, taip smarkiai tempė kaklus, kad jų vos neišsinarino...

– Taip man ir reikia: kitą kartą būsiu sumanesnis! – piktai sučirškė Purslas ir nėrė žemyn – į patį paukščių knibždėlyną.

Jis blaškėsi tarp vištų ir ančių, mėgindamas nustverti bent vieną grūdėlį. O dar reikėjo saugotis to sukto, beširdžio plėšrūno. Na, tojo Ridiko! Nepažįstate jo? Geriau ir neturėti reikalų su tuo rudu siaubūnu. Ūsuotas, išsprogusiomis akimis, o nagai, o dantys! Geriau jau nesipainioti jam po... frrrrr...

Uch! Purslas nutūpė ant vyšnios šakelės ir laukė, kol jo mažytė širdelė sugrįš krūtinėn. Nes vargšui žvirbleliui atrodė, kad ji dabar kažkur, bet tik ne krūtinėj. Tai pabaisa! Kad šoko! Purslas vos išsprūdo katinui iš nagų ir net užuodė, kaip šlykščiai trenkia grietine iš jo aštriadančių nasrų. Bet štai iš namo pasišokinėdama išbėgo Marijka.

Jos skvarbios akelės iškart nusitaikė į rudąjį katiną. Susitelkęs į Purslo medžioklę Ridikas nepastebėjo, kad pats yra medžiojamas. Marijka ant pirštų galų prisėlino prie katino ir tvirtai pačiupo jį už rudo kailio.

– Sūneli! – linksmai sušuko mergaitė. – Koks gi tu išdykęs!

Katinas ėmė muistytis ir nesavu balsu kniaukti, bet Marijka taip stipriai jį prisispaudė prie savęs, tarsi jis tikrai būtų jos mylimas sūnelis, o ne rudas keturkojis.

– Ai ai ai! – priekaištavo Ridikui Marijka. – Argi galima sprukti nuo savo mamytės? Koks tu neklaužada! Palauk, pakeisiu tau sauskelnas.

Ridikas akivaizdžiai nenorėjo sauskelnių, nes išgirdęs apie jas ėmė dar garsiau, tiesiog veriamai kniaukti.

O Purslui šis katino kniaukimas buvo mielesnis už miško varpelių tilindžiovimą, gražesnis už laukuose griežiantį žiogo

smuikelį, jaukesnis už kviečių šlamėjimą tolimoje Auksinėje pievoje. Taip tam plėšrūnui ir reikia! Žinos, kaip pulti silpnesnius.

– Paleisk!!! – staugė Ridikas. – Tuoju pat nuleisk mane ant žemės!!!

– Nekniauk! – griežtai subarė Marijka.

– Aš draskysiuos! – pagrasino Ridikas.

– Jei nenustosi rėkti, pastatysiu tave į kampą! – pagrasino Marijka. – Geri vaikučiai taip nesielgia.

– Aš tau ne vaikas! Ne sūnelis! Aš katinas! Aš tau įkąsiu! – staugė katinas per visą kiemą.

– Na, ko čia įsikniaukei? Eime vidun, pakeisiu tau sauskelnes.

– Tai vis per tave! – matydamas, kad mergaitės neveikia jo maldavimai, Ridikas kreipėsi į Vartinį. – Tu dėl visko kaltas!

Virtinis nė nemirktelėjo. Jis gulėjo užmerkęs akis ir apsime-tė, kad miega. Iš tiesų šuo nemiegojo, bet taip jam buvo pato-giau: nieko nematai – vadinasi, su niekuo neturi nieko bendra. Su niekuo neturi nieko bendra – vadinasi, niekam nesi nieko skolingas. Niekam nieko nesi skolingas – niekas tavęs neliečia. Virtinis mėgo ramybę. Jis turėjo būdą, turėjo grandinę, turėjo dubenėlį. Visa kita šuniui nerūpėjo.

Ridikas pažinojo Vartinį kaip nuluptą, tad buvo tikras, kad šuo nemiega.

– Neapsimesk, senas tinginy! – kniaukė katinas. – Bent bū-tum perspėjęs, bent sulojęs!..

– Įdomu, apie ką tu čia kniauki? – tarė Marijka.

Mergaitė akimirką atpalaidavo glėbį, ir Ridikas nepraleido progos. Jis trūktelėjo, atsispyrė nuo Marijkos, liuoktelėjo ant žolės – ir gaudyk vėją laukuose...

– Stok! Sūneli! Kur tu?! O kaipgi sauskelnės?! – netekusi vilties šaukė mergaitė jam pavymui, bet „sūnelis“ jau nurūko į didįjį sodą, augantį už Kovalčiukų namo, ir pasislėpė viename iš daugelio jo užkaborių, dilgėlių tankumyne.

II skyrius,

kuriame mes sužinome kai ką įdomaus
apie Andrijką ir apie tai, kas nutiko
Ridiko močiutei

Sode buvo alsu, tvanku. Vis dėlto vasaros kaitra čia taip nekankino kaip kieme, ant kalno ar ant kelio. Aukštos, senos obelys ir vyšnios, išsikerojęs plačialapis riešutmedis teikė pavėsį. O dar čia buvo šulinys. Visuomet ledinis jo vanduo, juoduojan-tis giliai po žeme, papildomai vėsino sodą.

Andrijkas stovėjo ir persisvėręs per rentinį žvelgė į tamsų apskritimą apačioje. Obels lapelis, kurį jis įmetė šulinin, artėjo prie vandens, vis atsidauždamas į betonines šulinio sienas.

– Tavim dėtas taip neperrrrsisverrrrčiau, – pasigirdo murkiantis Ridiko balsas iš šono.

– Aš atsargiai, – mintyse jam atsakė Andrijkas, neatitraukdamas akių nuo obels lapelio.

– Mano bobutė irrrrrgi atsarrrrrgiai palei krrraštą vaikštinėjo. Kol nepūkštelėjo į vandenį.

– Ir kas? – vis dar mintyse paklausė Andrijkas.

– Irrr viskas, – atsakė katinas. – Nugarrrrmėjo į dugną. Trrragedijos liudininkų nebuvo, niekas neišrrrraukė, niekas neišgelbėjo.

– Keista, – gūžtelėjo pečiais berniukas, vėl persisverdamas per rentinį, – liudininkų nebuvo... o iš kur tu tada žinai, kas jai nutiko?

– Na... – Ridikas akimirksniui prisimerkė. – Katinai pasakojo.

– Klausyk, – vėl paklausė Andrijkas, nesiliaudamas žiūrėti į šulinį, – o tu kartais nežinai, kodėl obels lapelis į šulinį krenta greičiau nei vyšnios?

– Manęs tokios durrrrnystės nedomina, – katinas išdidžiai nusisuko.

– O kas tave domina?

– Norrrėčiau žinoti, – atsakė nepatenkintas katinas (jis, beje, su Andrijku taip pat kalbėjo mintyse), – kada ta mažoji pabaisa paliks mane rrrramybėj?

– Tai paklausk jos, – pasiūlė Andrijkas.

– Jei tik ji mane suprrrastų, – bambėjo Ridikas. – Šimtą karrrtų klausiau. Čia tik tu sugebi mus suprrrasti...

Ridikas staiga nutilo ir kaip žaibas liuoktelėjo nuo šulinio ant žemės. Tik sušnarėjo piktžolės po alyvų krūmu, ir po akimirkos rudojo katino ir pėdos buvo ataušusios. Andrijkas atsisuko ir pamatė šalia sesutę. Marijka įdėmiai žvalgėsi.

– Sūnelio nematei? – dalykiškai paklausė ji. Andrijkas ir toliau žiūrėjo į šulinį.

II SKYRIUS

– Radau ko paklausti, – burbtelėjo mergaitė, vis dar dairydamosi ir akimis ieškodama katino.

Pastebėjusi primintas piktžoles, ji krito ant kelių ir pamėgino palįsti po krūmu, bet nusidilginusi atšlijo. Marijka priėjo prie Andrijko ir pridėjo nudilgintą ranką prie šalto kibiro, kabančio ant veleno rankenos.

– O mama sakė, kad mums negalima eiti prie šulinio, – tarė ji vyresniajam broliukui pamokančiu tonu. – Gana tau ten žiūrėti. Eime namo.

Andrijkas niekaip nesureagavo.

– Ech, na, kodėl man taip nepasisekė su broliu?! Nei pažaisiti, nei pasikalbėti... Na, eime jau – mama laukia.

Ji paėmė brolių už rankos ir timptelėjo namų pusėn. Šis klusniai nusekė paskui jaunesniąją sesutę.